

Η Ελλάδα μπορεί – αρκεί να πιστέψει στην έρευνα!

Χαράλαμπος Μ Μουτσόπουλος
Γεώργιος Π. Χρούσος
24/8/25

[Γεώργιος Π. Χρούσος](#)[Χαράλαμπος Μ. Μουτσόπουλος](#)
Πρώτη Δημοσίευση 24/08/2025, 13:27

Online Έκδοση 24/08/2025, 13:27
Share

Αν ρωτήσεις έναν έλληνα ερευνητή ποιο είναι το μεγαλύτερο εμπόδιο στη δουλειά του, σπάνια θα σου πει «έλλειψη ιδεών». Οι ιδέες υπάρχουν – και μάλιστα πολλές και καλές. Το πρόβλημα είναι ότι μένουν ανεκμετάλλευτες. Κι αυτό γιατί η χώρα μας, αν και έχει μυαλά που θα ζήλευαν μεγάλα πανεπιστήμια του εξωτερικού, **δεν έχει ακόμα μάθει να επενδύει σοβαρά στην έρευνα.**

Δεν μπορείς να κάνεις σοβαρή επιστήμη με μισές υποτροφίες και με κονδύλια που αρκούν απλώς για να «βγει» το έργο. Η χρηματοδότηση πρέπει να αυξηθεί και να γίνει σταθερή. Όχι προγράμματα «της μιας φοράς», αλλά ένα **μακροπρόθεσμο σχέδιο** που θα δίνει στους επιστήμονες την ασφάλεια να δουλέψουν χωρίς να μετρούν ευρώ. Η επένδυση στην έρευνα δεν είναι «κόστος», αλλά επενδυτικό κεφάλαιο που επιστρέφει πολλαπλάσια στην κοινωνία και στην οικονομία. Χώρες όπως η [Γερμανία](#), η [Σουηδία](#) ή το [Ισραήλ](#) έχουν χτίσει την οικονομική τους ισχύ στηρίζοντας την επιστήμη και την καινοτομία. Η **Ελλάδα** οφείλει να ακολουθήσει αυτό το παράδειγμα.

Ο εχθρός με το όνομα «γραφειοκρατία»

Στην Ελλάδα, το να αγοράσεις ένα αντιδραστήριο για το εργαστήριο μπορεί να χρειαστεί περισσότερο χρόνο από ό,τι η ίδια η έρευνα. Χαρτιά, υπογραφές, εγκρίσεις – μια διαδικασία κουραστική που τελικά αποθαρρύνει. Αν δεν αλλάξει αυτό, θα συνεχίσουμε να χάνουμε πολύτιμο χρόνο σε σφραγίδες και όχι σε ιδέες. Χρειάζεται μια **γενναία απλοποίηση των διαδικασιών και εμπιστοσύνη στους ερευνητές**, ώστε τα κονδύλια να φτάνουν γρήγορα εκεί όπου χρειάζονται. Η γραφειοκρατία δεν προστατεύει την έρευνα· την πνίγει.

Δεν γίνεται η Ελλάδα να κοιτά μόνο τον εαυτό της. **Οι διεθνείς συνεργασίες δεν είναι πολυτέλεια, είναι ανάγκη.** Εκεί έξω παίζεται το παιχνίδι, στα μεγάλα ερευνητικά προγράμματα και στα εργαστήρια αιχμής. Ήδη έλληνες ερευνητές που εργάζονται στο εξωτερικό συμμετέχουν σε κορυφαίες επιστημονικές ανακαλύψεις, από την ιατρική μέχρι την τεχνητή νοημοσύνη. Η χώρα πρέπει να βρει τρόπους να τους εντάξει ξανά στο ελληνικό ερευνητικό οικοσύστημα, είτε με προγράμματα συνεργασίας είτε με ευκαιρίες επιστροφής. Η δικτύωση είναι το «κλειδί» για να μη μένουμε στο περιθώριο.

Πόσες ιδέες γεννήθηκαν στα ελληνικά πανεπιστήμια και έμειναν στα συρτάρια; Πάρα πολλές. Και πόσες ολοκληρώθηκαν σαν άρθρα σε κορυφαία διεθνή περιοδικά, προϊόντα ή υπηρεσίες; Ελάχιστες. Αν δεν στηρίξουμε και δεν επιτρέψουμε τη συνεχή, διεθνοποιημένη, εξέχουσα έρευνα και δεν συνδέσουμε τα εφαρμόσιμα προϊόντα της με την παραγωγή, θα συνεχίσουμε να χάνουμε ευκαιρίες.

Η **καινοτομία** δεν είναι ακαδημαϊκή πολυτέλεια – είναι εργαλείο πνευματικής, εθνικής και οικονομικής ανάπτυξης. Χρειάζεται στήριξη της αριστείας και των νεοφυών επιχειρήσεων, φορολογικά κίνητρα για εταιρείες που επενδύουν στην **«Έρευνα και την ανάπτυξη»** ένα οικοσύστημα μεταφοράς τεχνολογίας από τα πανεπιστήμια προς την αγορά. Έτσι θα μπορέσουμε να μετατρέψουμε τη γνώση σε πραγματική εθνική δύναμη.

Οι νέοι φεύγουν – κι εμείς απλώς κοιτάμε

Το «brain drain» δεν είναι πια στατιστικό στοιχείο, είναι καθημερινότητα. Κάθε φορά που ένας νέος επιστήμονας φεύγει για να κάνει καριέρα στη **Γερμανία**, στην **Αγγλία** ή στις **ΗΠΑ**, χάνουμε ένα κομμάτι από το μέλλον μας. Αν θέλουμε να τους κρατήσουμε, **πρέπει να τους δώσουμε λόγο να μείνουν**: δουλειές με προοπτική, αξιοπρεπείς μισθούς και αίσθηση ότι αξίζει να παλεύουν εδώ. Δεν αρκεί να τους καλέσουμε «πατριωτικά» να επιστρέψουν· πρέπει να δημιουργήσουμε συνθήκες που θα κάνουν την επιστροφή τους ρεαλιστική επιλογή.

Η Ελλάδα έχει όλα τα φόντα να γίνει ερευνητικός κόμβος στη **Νοτιοανατολική Ευρώπη**. Δεν της λείπουν οι επιστήμονες, δεν της λείπουν οι ιδέες. Αυτό που λείπει είναι η πίστη – πίστη ότι η έρευνα μπορεί να είναι μοχλός ανάπτυξης, εργαλείο κοινωνικής προόδου και εθνικό στοίχημα που πρέπει να γίνει **«κουλτούρα»** μας. Για να πετύχουμε, χρειάζεται πολιτική βούληση, στρατηγική συνέπεια και συμμετοχή της κοινωνίας. Αν το αποφασίσουμε, μπορούμε. Αλλά πρέπει πρώτα να το πιστέψουμε – και να επενδύσουμε με συνέπεια σε αυτό.

Ο Χαράλαμπος Μ. Μουτσόπουλος είναι ακαδημαϊκός και επίτιμος καθηγητής Ιατρικών Σχολών των Πανεπιστημίων Ιωαννίνων, Δημοκριτείου και ΕΚΠΑ

Ο Γεώργιος Π. Χρούσος είναι ακαδημαϊκός, ομότιμος καθηγητής Ιατρικής, ΕΚΠΑ, επικεφαλής Εδρας UNESCO Εφηβικής Υγείας και Ιατρικής και πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur